

مبارزه علمی برای جوانان، زنده کردن روح جستجو و کشف واقعیت‌هاست. «امام خمینی(ره)»

دفترچه سؤالات مرحله اول سال ۱۴۰۱

چهاردهمین دوره المپیاد علوم و فناوری نانو

کد دفترچه: ۱

تعداد سؤالات	مدت آزمون
۲۵ سؤال	۶۰ دقیقه

نام: _____
نام خانوادگی: _____
شماره صندلی: _____

استفاده از هر نوع ماشین حساب ممنوع است.

توضیحات مهم

- ۱- کد دفترچه سؤالات شما یک است. این کد را در محل مربوط روی پاسخ‌نامه با مداد پر کنید، در غیر این صورت پاسخ‌نامه شما تصحیح نخواهد شد.
- ۲- بلافاصله پس از آغاز آزمون، تعداد سؤالات داخل دفترچه و همه برگه‌های دفترچه سؤالات را بررسی نمایید، در صورت هرگونه نقصی در دفترچه، در اسرع وقت مسؤول جلسه را مطلع کنید.
- ۳- یک برگ پاسخ‌نامه در اختیار شما قرار گرفته که مشخصات شما بر روی آن نوشته شده است، در صورت نادرست بودن آن، در اسرع وقت مسؤول جلسه را مطلع کنید. ضمناً مشخصات خواسته شده در پایین پاسخ‌نامه را با مداد مشکی بنویسید.
- ۴- برگه پاسخ‌نامه را دستگاه تصحیح می‌کند، پس آن را تا نکنید و تمیز نگه دارید و به علاوه، پاسخ هر پرسش را با مداد مشکی نرم در محل مربوط علامت بزنید. لطفاً خانه مورد نظر را کاملاً سیاه کنید.
- ۵- دفترچه باید همراه پاسخ‌نامه تحويل داده شود.
- ۶- پاسخ درست به هر سوال ۳ نمره مثبت و پاسخ نادرست ۱ نمره منفی دارد.
- ۷- شرکت کنندگان در دوره تابستانی المپیاد علوم و فناوری نانو از بین دانشآموزان پایه دهم، یازدهم و دوازدهم انتخاب می‌شوند.

۱- در کدام گزینه مقایسه درستی صورت گرفته است؟

$$(1) \frac{\text{قطر تار موی انسان}}{\text{قطر فولرین}} > \frac{\text{قطر توپ فوتبال}}{\text{قطر فولرین}}$$

$$(2) \frac{\text{قطر تار موی انسان}}{\text{قطر فولرین}} < \frac{\text{قطر توپ فوتبال}}{\text{قطر فولرین}}$$

$$(3) \frac{\text{قطر توپ فوتبال}}{\text{قطر فولرین}} = \frac{\text{قطر تار موی انسان}}{\text{قطر فولرین}}$$

$$(4) \frac{\text{قطر توپ فوتبال}}{\text{قطر فولرین}} > \frac{\text{قطر تار موی انسان}}{\text{قطر فولرین}}$$

۲- کدامیک از نقص‌های بلوری زیر بیشترین تاثیر را بر شروع پدیده خوردگی شیمیایی در مواد دارد؟

باشگاه المپیاد طلایی‌ها

(۱) نقص بین نشین

(۲) مرزدانه

(۳) نابجایی

(۴) جای خالی

۳- کدام گزینه صحیح است؟

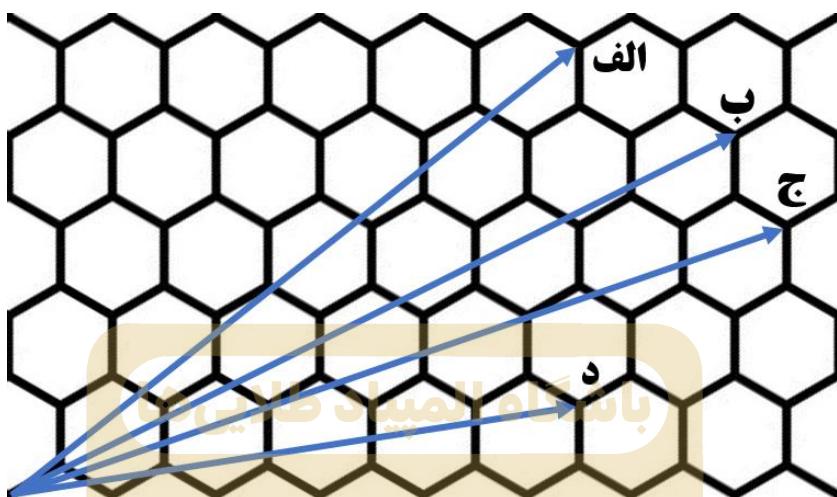
(۱) کنترل شرایط سنتز به منظور جداسازی مراحل هسته‌زایی و رشد، امکان‌پذیر نیست.

(۲) با اضافه کردن بستر مناسب در محلول فوق اشباع می‌توان شعاع بحرانی جوانه را کاهش داد.

(۳) استفاده از بستر مناسب در محلول فوق اشباع، تعداد اتم‌های مورد نیاز برای تشکیل جوانه پایدار را کاهش می‌دهد.

(۴) برای تولید نانوذره از ماده‌ای که انحلال‌پذیری آن در حلال، مستقل از تغییرات دمایی است، روش‌های سنتز پایین به بالا توصیه می‌شوند.

۴- واحد تحقیق و توسعه شرکت تولیدکننده ریزپردازندۀ قصد دارد نانولوله‌های کربنی را جایگزین ماده نیمه‌رسانای سیلیکون کند. چنانچه نحوه تا کردن صفحه کربنی جهت ساخت نانولوله کربنی به صورت زیر باشد، کدام حالت مناسب است؟

۱) حالت الف

۲) حالت ب

۳) حالت ج

۴) حالت د

۵- روش مناسب برای تولید صنعتی نانوکامپوزیت‌های پلیمر/گرافن چیست و عامل جداکننده صفحات گرافنی در دو روش اختلاط مذاب و پلیمریزاسیون درجا به ترتیب کدام است؟

۱) روش اختلاط مذاب - تنش برشی، مولکول‌های مونومر

۲) روش اختلاط مذاب - تنش برشی، رشته‌های پلیمری

۳) روش پلیمریزاسیون درجا - مولکول‌های حلal، مولکول‌های مونومر

۴) روش پلیمریزاسیون درجا - مولکول‌های حلal، رشته‌های پلیمری

۶- پژوهشگری موفق به سنتز یک ماده بالک مزومتخلخل با چگالی 2 g/cm^3 و توزیع منظمی از تخلخلها شده است. این تخلخلها به صورت حفرات کروی شکل با قطر متوسط 40 nm هستند و در سه بعد داخل ماده توزیع شده‌اند. چیدمان فضایی حفرات، مشابه آرایش اتم‌ها در ساختار سلول واحد FCC است. سطح ویژه موثر این ماده را بر حسب m^2/g محاسبه کنید.

$$\frac{25\pi\sqrt{2}}{2} \quad (1)$$

$$\frac{25\pi\sqrt{2}}{4} \quad (2)$$

$$\frac{75\pi\sqrt{3}}{16} \quad (3)$$

$$\frac{75\pi\sqrt{3}}{8} \quad (4)$$

باشگاه المپیاد طلایی‌ها

۷- اگر قصد ساخت «عینک با قابلیت تغییر رنگ شیشه در معرض تابش نور خورشید»، «فنجان حاوی مایعات گرم با قابلیت شارژ کردن تلفن همراه» و «لذ کفش با قابلیت تغییر رنگ هنگام راه رفتن» را با استفاده از نانومواد داشته باشید، به ترتیب کدامیک از مواد زیر را انتخاب می‌کنید؟

۱) فوتولومینسانس - ترموالکتریک - ترموکرومیک

۲) فوتوكرومیک - ترموالکتریک - مکانوکرومیک

۳) فوتوكرومیک - ترمومکانیک - مکانوکرومیک

۴) الکتروکرومیک - ترمومکانیک - ترموکرومیک

۸- اصلی‌ترین ناقل حرارتی در گرافن، نانوذرات سرامیکی در دمای بالا و نانوذرات طلا به ترتیب کدام است؟

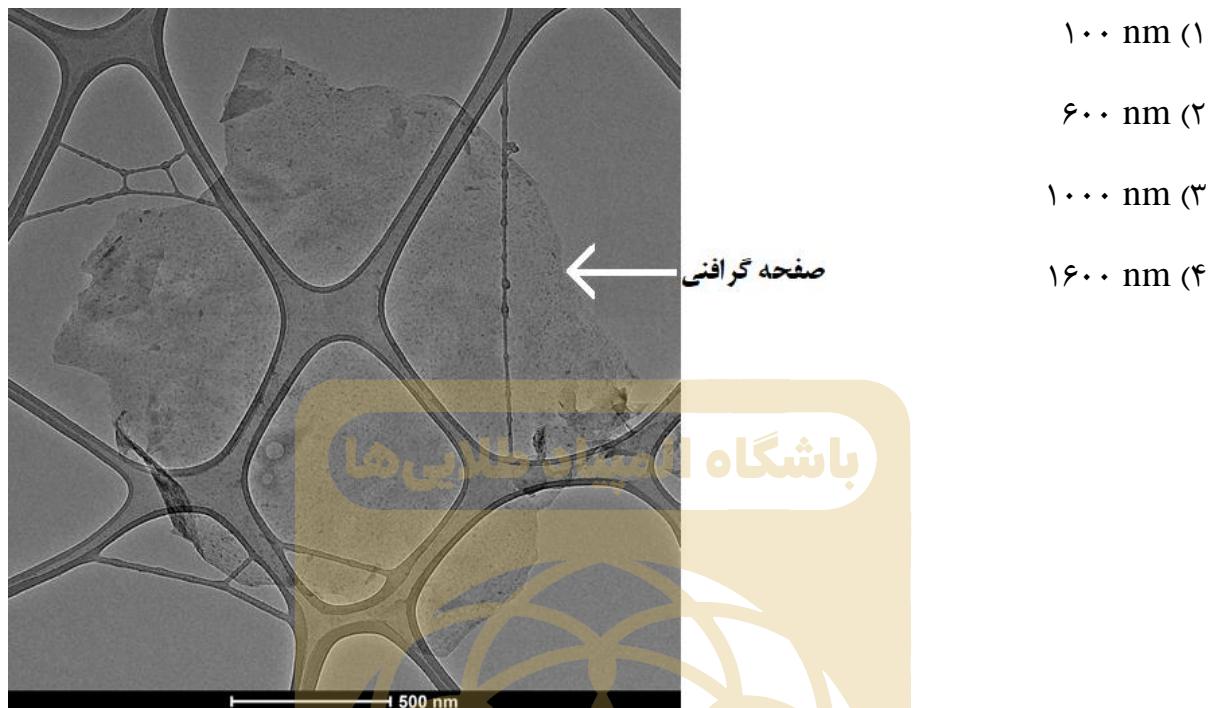
۱) فونون - الکترون - الکترون

۲) الکترون - فوتون - الکترون

۳) فونون - فونون - فوتون

۴) الکترون - الکترون - الکترون

۹- پژوهشگری موفق به تولید پودر گرافن بدون نقص شده است. با توجه به تصویر میکروسکوپی تهیه شده از این پودر، طول متوسط پویش آزاد ناقل‌های حرارتی چقدر است؟

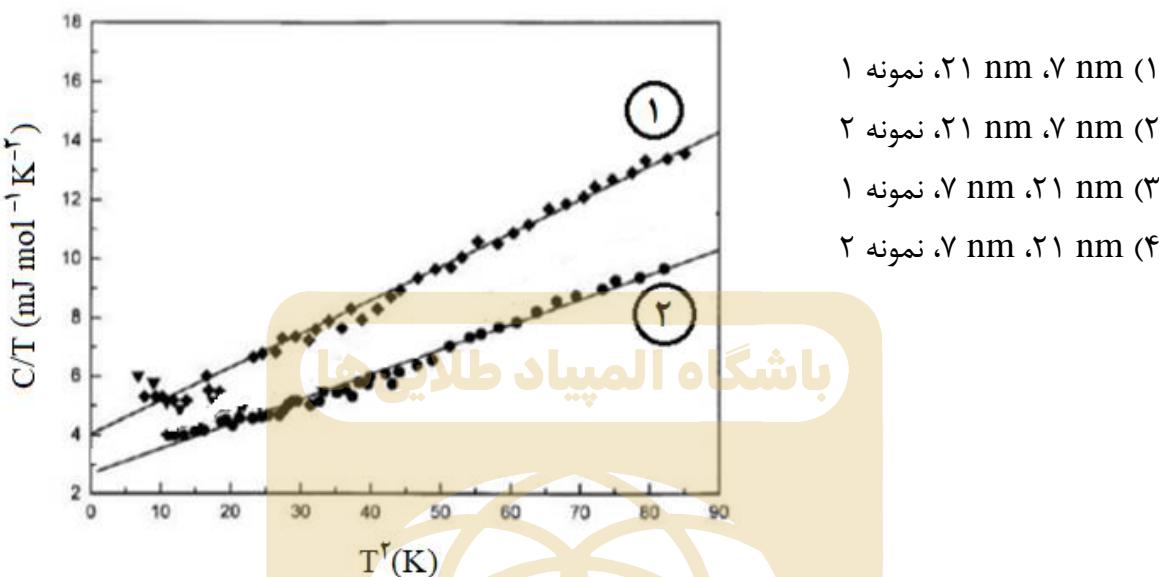

۱۰- در جدول زیر استحکام چهار نمونه آلیاژی با اندازه دانه‌های مختلف داده شده است. با توجه به داده‌های جدول، کدام گزینه در خصوص استحکام مکانیکی آلیاژ E با متوسط اندازه دانه ۱۲ nm و آلیاژ F با متوسط اندازه دانه ۸ nm صحیح است؟

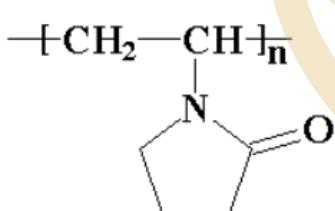
D	C	B	A	نمونه آلیاژی
اندازه دانه (nm)				استحکام مکانیکی (MPa)
۱۰	۲۰	۱۰۰	۵۰۰	(E)
۴۵۰	۵۵۰	۲۵۰	۱۵۰	(F)

- ۱) در رابطه با استحکام آلیاژ E نمی‌توان اظهار نظر کرد، اما استحکام آلیاژ F بیشتر از آلیاژ D است.
- ۲) استحکام آلیاژ E کمتر از آلیاژ C و استحکام آلیاژ F بیشتر از آلیاژ D است.
- ۳) استحکام آلیاژ E کمتر از آلیاژ C و استحکام آلیاژ F کمتر از آلیاژ D است.
- ۴) در رابطه با استحکام آلیاژ E نمی‌توان اظهار نظر کرد، اما استحکام آلیاژ F کمتر از آلیاژ D است.

۱۱- نمودار تاثیر دما بر ظرفیت حرارتی نانوذرات سرامیکی، در اندازه ذرات مختلف داده شده است. نمودارهای ۱ و ۲ به ترتیب از راست به چپ مربوط به کدام اندازه متوسط ذرات است و ظرفیت حرارتی کدام نمونه اثرپذیری بیشتری از تغییرات دمایی دارد؟ (C بیانگر ظرفیت حرارتی ماده و T دما است.)

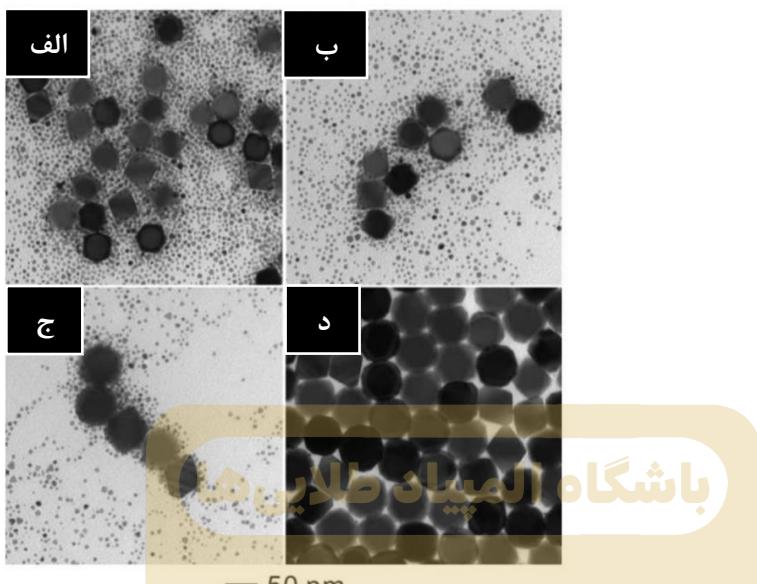
۱۲- در روش سنتز احیای شیمیایی، عامل احیاکننده گیاهی چه خصوصیتی دارد و در صورت استفاده از پایدارکننده پلیمری پلی‌وینیل پیرولیدون کدامیک از حللاهای زیر را پیشنهاد می‌دهید؟

پلی‌وینیل پیرولیدون

- ۱) تشکیل سریع ذرات - استون
- ۲) تشکیل سریع ذرات - سیکلوهگزان
- ۳) تشکیل آهسته ذرات - استون
- ۴) تشکیل آهسته ذرات - سیکلوهگزان

۱۳- تصاویر میکروسکوپی زیر از نانوذرات در زمان‌های مختلف حین تشکیل، تهیه شده است. این تصاویر نشان‌دهنده کدام رخداد است؟

زمان‌های مختلف: (الف) ۶ ساعت، (ب) ۲۴ ساعت، (ج) ۴۸ ساعت و (د) ۷۲ ساعت

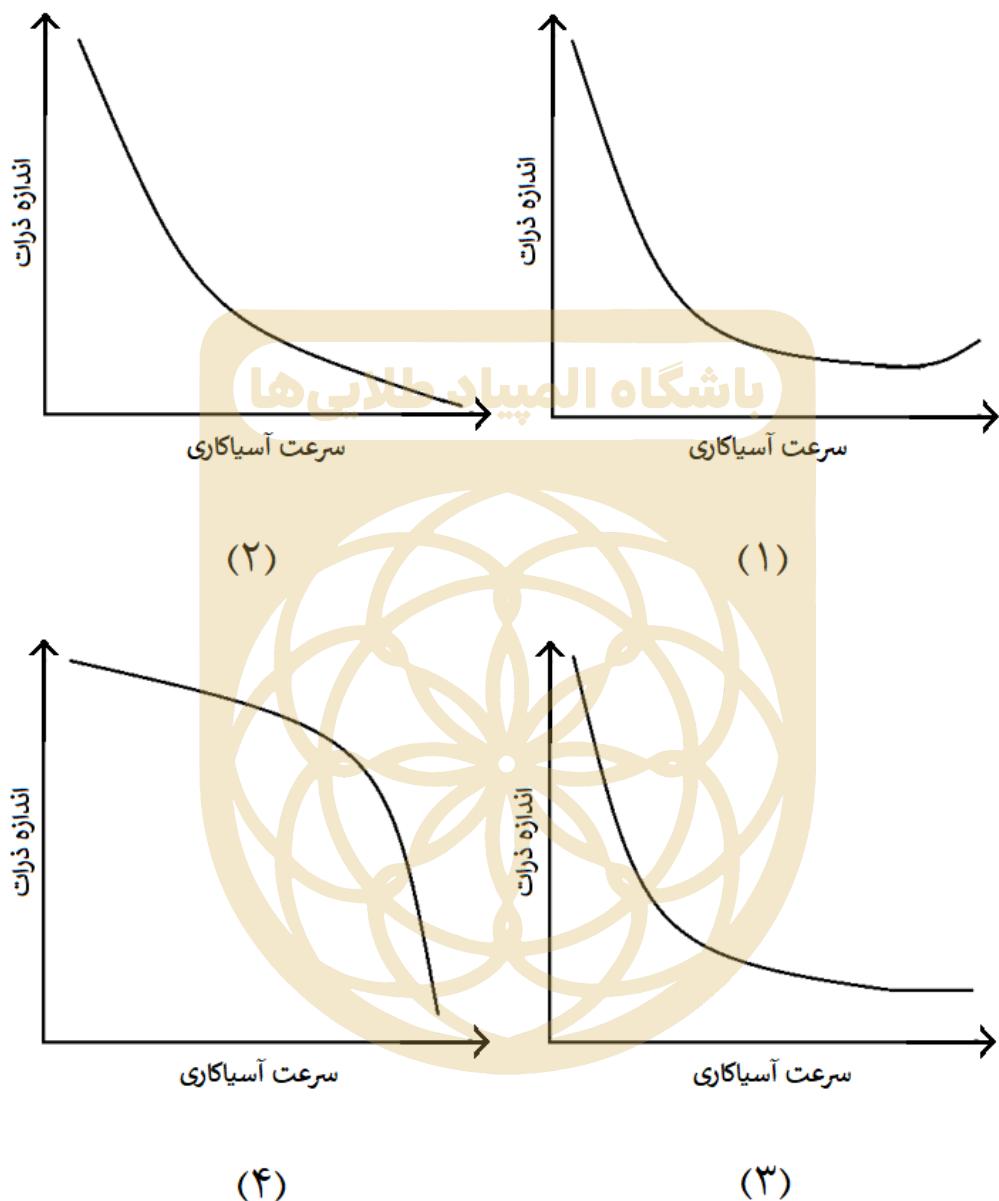
- (۱) آگلومراسیون
- (۲) انحلال عنصری
- (۳) رشد هم‌بافته
- (۴) گسترش استوالد

۱۴- چه تعداد از گزاره‌های زیر در مورد روش سنتز هیدرоторمال صحیح است؟

- در این روش، نیاز به کنترل شرایط تکلیس نیست.
- می‌توان با استفاده از روش‌های حرارت‌دهی نوین، دما و فشار بالای فرایند را کاهش داد.
- این روش، امکان سنتز گستره محدودی از مواد با مورفولوژی‌های مختلف را فراهم می‌کند.
- در صورت استفاده از سورفکتانت، شکل مایسل‌ها به طور مستقیم به غلظت این ماده بستگی دارد.

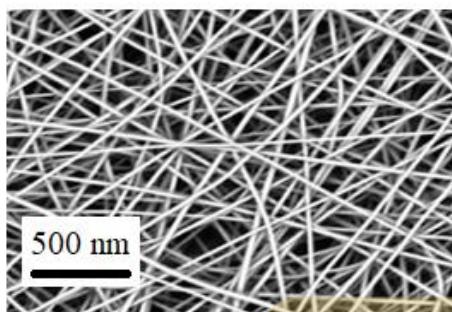
- ۱ (۱)
- ۲ (۲)
- ۳ (۳)
- ۴ (۴)

۱۵- می‌توان فرایند آسیاب مکانیکی را در دماهای پایین انجام داد؛ به این فرایند، خردایش برودتی (Cryomilling) گفته می‌شود. پژوهشگری از این روش برای کاهش اندازه نانوذرات اکسیدی استفاده کرده است. کدامیک از نمودارهای زیر را می‌توان به تغییرات اندازه ذرات بر حسب سرعت آسیاکاری نسبت داد؟

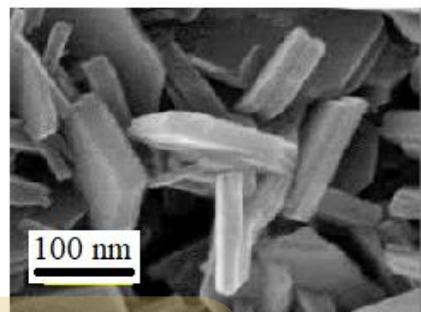

۱۶- صنعتگری با استفاده از روش متالورژی پودر قصد تولید قطعه‌ای با کمترین تخلخل را دارد. به منظور پرکردن قالب در تولید این قطعه، کدام مورفولوژی از ماده مورد استفاده را توصیه می‌کنید؟

(۲)

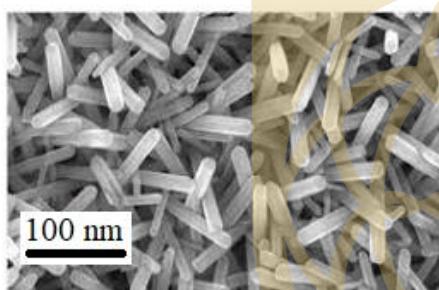

(۱)

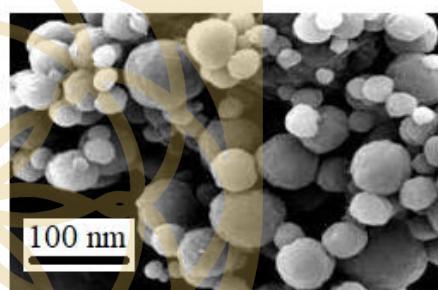

باشگاه المپیاد طلایی‌ها

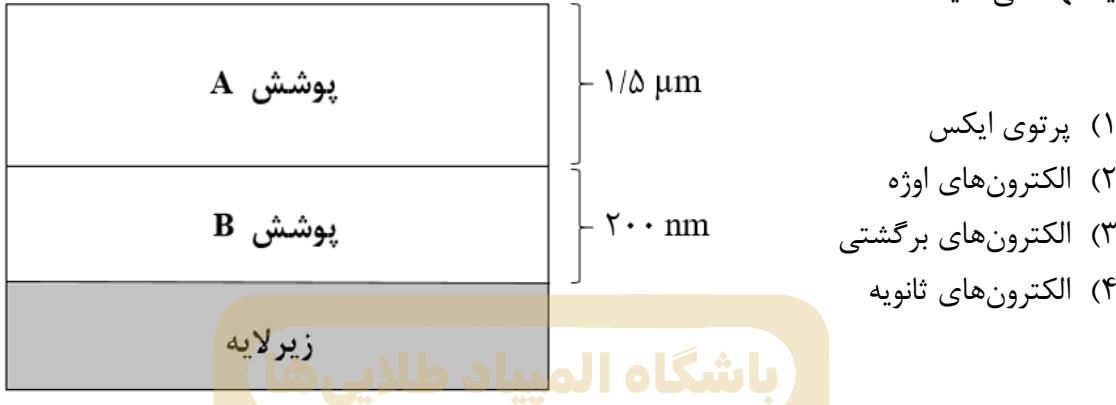
(۴)

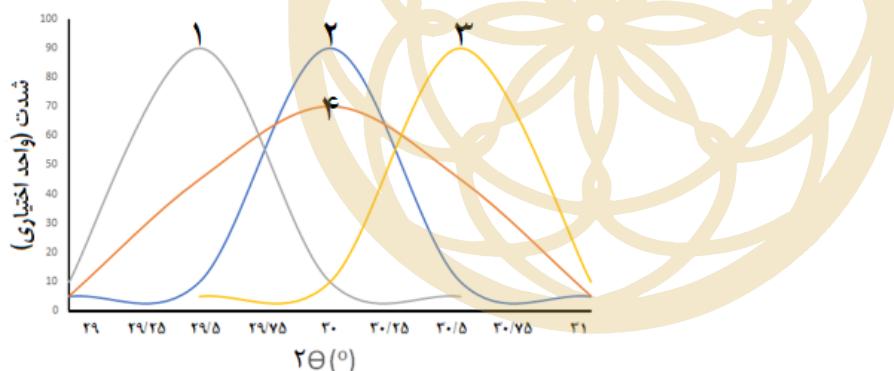
(۳)

۱۷- برای کارکرد بهینه یک قطعه، نیاز به ایجاد دو لایه پوشش از جنس A و B است. با توجه به شکل زیر، ضخامت پوشش A، $1/5 \mu\text{m}$ میکرومتر است و برای اطمینان از تشکیل پوشش B نیاز به انجام آنالیز عنصری وجود دارد. با توجه به برهمنکنش الکترون با سطح قطعه پوشش داده شده، کدامیک از روش‌های آنالیز عنصری را پیشنهاد می‌دهید؟

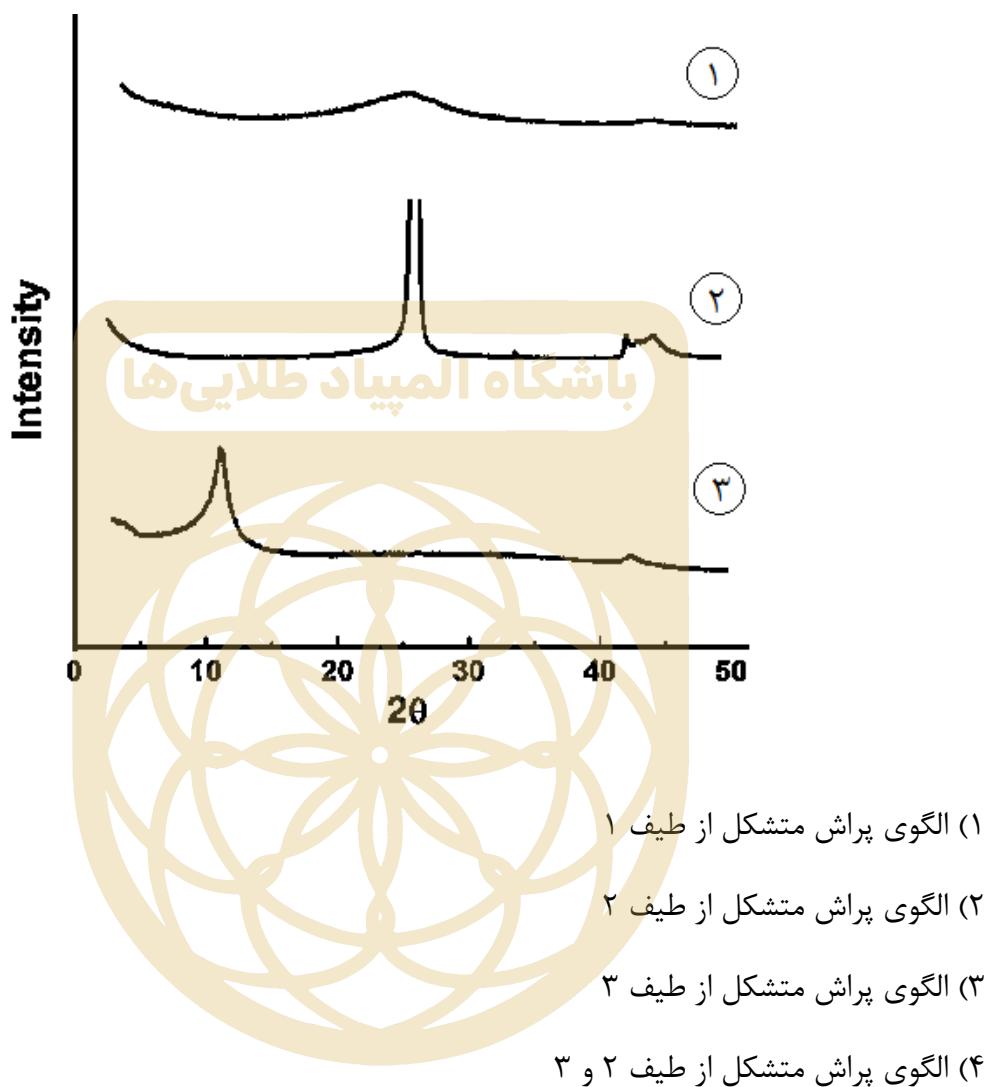

۱۸- پژوهشگری قصد سنتز نانوذرات MeO را دارد. به این منظور، او چهار نمونه را تولید و آن‌ها را با شماره‌های ۱، ۲، ۳ و ۴ نامگذاری کرد. شکل زیر پیک مربوط به دسته صفحات {۰۰۲} از الگوی پراش پرتوی ایکس (XRD) نمونه‌های یادشده را نشان می‌دهد. کدام گزینه صحیح است؟ (عنصر Me یک فلز است.)

- ۱) فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} نمونه ۲ نسبت به فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} نمونه ۱ کمتر است.
- ۲) فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} نمونه ۴ نسبت به فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} نمونه ۱ بیشتر است.
- ۳) فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} نمونه ۳ نسبت به فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} نمونه ۱ بیشتر است.
- ۴) فاصله بین دسته صفحات {۰۰۲} در نمونه‌های ۱، ۲ و ۳ برابر است.

۱۹- یکی از روش‌های سنتز گرافن از گرافیت، تولید اکسید گرافن (GO) از طریق اکسید کردن گرافیت و سپس احیای اکسید گرافن است. پژوهشگری با بهینه کردن پارامترهای فرایند، توانسته است گرافن کم‌لایه تولید کند. در صورت انجام آنالیز پراش پرتوی ایکس (XRD)، کدامیک از الگوهای پراش زیر مورد انتظار است؟

۲۰- چنانچه محققی برای اندازه‌گیری سطح ویژه یک ماده نانوساختار پودری شکل، از گاز کاملی (غیر ایدهآل) با قابلیت جذب تک‌لایه استفاده کند، کدام روش را پیشنهاد می‌دهید؟

۱) روش BET

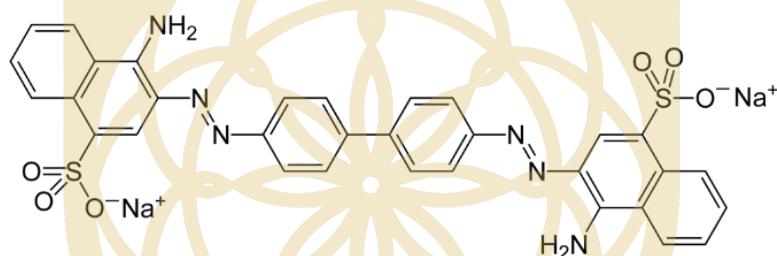
۲) روش اصلاح شده برگرفته از روش BET

۳) روش اصلاح شده برگرفته از روش لانگمیر

۴) روش لانگمیر

۲۱- پژوهشگری قصد بررسی محلول قرمز رنگ ماده A توسط دستگاه طیف‌سنج نور مرئی- فرابنفش را دارد. او برای این کار، نمونه مایع را باید در محل نمونه دستگاه (کووت) بریزد. کدام کووت برای اینکار مناسب است؟

(ساختار مولکولی ماده A در شکل زیر نشان داده شده است.)

۱) کووت از جنس کوارتز

۲) کووت از جنس شیشه

۳) کووت از جنس سرامیک آمورف

۴) همه موارد

۲۲- دانشآموزی با استفاده از فرآیند احیای شیمیایی، نانوذراتی از جنس اکسید روی با تابع توزیع گستردگی سنتز کرده است. او این نمونه پودری را تحت یک عملیات سری قرار داده و به منظور مطالعه تاثیر این عملیات بر روی آن، از آزمون پراش پرتوی ایکس (XRD) و آزمون BET استفاده کرده است. نتایج نشان دادند که این عملیات سری موجب کاهش سطح ویژه ماده و شارب‌تر شدن پیک‌های اصلی پراش می‌شود. به نظر شما، کدامیک از پدیده‌های فیزیکی زیر در حین عملیات سری نمونه پودری رخ داده است و این عملیات به احتمال زیاد چه بوده است؟

۱) تجزیه حرارتی (Thermal decomposition) – بمباران یونی

۲) گسترش استوالد (Ostwald ripening) – عملیات حرارتی

۳) خوشه‌ای شدن (Clustering) – آلتراسونیک کردن

۴) انحلال سطحی ذرات در محلول – استخراج با حل

۲۳- مکانیزم رهایش دارو، یکی از مفاهیم کلیدی در داروسانی هدفمند است. شکل زیر مراحل چهارگانه رهایش دارو در نانوذرات پلیمری را نشان می‌دهد. این مراحل در کدام گزینه به درستی توصیف شده است (به ترتیب از راست به چپ)؟

۱) نفوذ از میان حفرات - تخریب و فرسایش - پمپ اسمزی - نفوذ از میان زمینه پلیمری

۲) پمپ اسمزی - تخریب و فرسایش - نفوذ از میان حفرات - نفوذ از میان زمینه پلیمری

۳) نفوذ از میان حفرات - تخریب و فرسایش - نفوذ از میان حفرات - نفوذ از میان زمینه پلیمری

۴) پمپ اسمزی - تخریب و فرسایش - نفوذ از میان زمینه پلیمری - نفوذ از میان حفرات

۲۴- تاثیرات سمیتی کدام دسته از نانوذرات محتمل‌تر بوده و علت آن چیست؟

- ۱) نانوذرات حاصل از احتراق سوخت‌های فسیلی - تمایل زیادی به آگلومراسیون سریع دارد.
- ۲) نانوذرات حاصل از احتراق سوخت‌های فسیلی - در حین تولید، اغلب اصلاح سطحی شده‌اند.
- ۳) نانوذرات سنتز شده - تمایل زیادی به آگلومراسیون سریع دارد.
- ۴) نانوذرات سنتز شده - در حین تولید، اغلب اصلاح سطحی شده‌اند.

۲۵- کدامیک از موارد زیر از نظر مخاطرات سلامتی و ایمنی برای کاربر مضرتر است؟

- ۱) استفاده از یک صفحه پلیمری تقویت شده با نانوذرات خاک رس
- ۲) کار با محلول حاوی نانوذرات فلزی با ابعاد حدود ۸۰ نانومتر
- ۳) ساخت آئروسل نانوذرات با روش سونیکاسیون یا همزدن مکانیکی
- ۴) اسپری محلولی حاوی نانوذرات کوچکتر از ۱۰ نانومتر بر روی شیشه‌های تزئینی

لطفاً در این کادر چیزی ننویسید.

مطلوب توضیحات دفترچه تکمیل شود.

۱ ۲ کد دفترچه

باشگاه المباد طلاق ها

غلط:

صحیح:

لطفاً گزینه را به صورت کامل و فقط با مداد مشکی نرم پر کنید.

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴

۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴

۶۱	۱	۲	۳	۴
۶۲	۱	۲	۳	۴
۶۳	۱	۲	۳	۴
۶۴	۱	۲	۳	۴
۶۵	۱	۲	۳	۴
۶۶	۱	۲	۳	۴
۶۷	۱	۲	۳	۴
۶۸	۱	۲	۳	۴
۶۹	۱	۲	۳	۴
۷۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴

۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴
۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴

۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴
۵۷	۱	۲	۳	۴
۵۸	۱	۲	۳	۴
۵۹	۱	۲	۳	۴
۶۰	۱	۲	۳	۴

۷۱	۱	۲	۳	۴
۷۲	۱	۲	۳	۴
۷۳	۱	۲	۳	۴
۷۴	۱	۲	۳	۴
۷۵	۱	۲	۳	۴
۷۶	۱	۲	۳	۴
۷۷	۱	۲	۳	۴
۷۸	۱	۲	۳	۴
۷۹	۱	۲	۳	۴
۸۰	۱	۲	۳	۴

محل امضاء

اینجانب ... فرزند ... با کد ملی ...

صحت اطلاعات مندرج در پاسخ برگ را با مشخصات خود تأیید می‌نمایم.